

34 (094. 5)
(1937-1)

~~448~~

Поштарина плаћена.

Год. XIX

НОВИ САД 15. IV. 1939.

Број 4

Годишња претплата Д. 120.

Лист излази месечно.

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XIX

1939

ВЛАСНИК И УРЕДНИК:

Др. НИКА Ј. ИГЊАТОВИЋ

СУДИЈА КАСАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржај: 72 Излучна тужба. — 73 Сметање поседа. — 74 Уредба о заштити новчаних завода. — 75 Заштита се не односи на менице дате Народној Банци у реесконт. — 76 За друга. Ступање у чланство. — 77 Старатељ ради наплате заплењене тражбине. — 78 Руковање имањем мл. сина. — 79 Поновљење доказа по приз. суду. — 80 Држ. свилара у Новом Саду. — 81 Инострани адвокат. — 82 Право првокупа. — 83 Лозанска декларација. — 84 Трошак одговора за ревизију. — 85 Опумоћник. Зајам. — 86 Привр. супружанско издржавање. — 87 Оставинска расправа. — 88 Супружанско издржавање. — 89 Пресуду цркв. судова не може грађ. суд прогласити ништавним. — 90 Парнична зависност у брачним парницама. — 91 Власник косачице и накнада оштећеноме (§ 97 Зор.) — 92 Нападање тестаента. — 93 Оправдање. — 94 Обнова парнице, пропуштање адвокатово. — 95 Удовичко право уживања. — 96 Брачно-имовно потраживање и надлежност. — 97 Прекидање поступка. Оцена исказа сведока. — 98 Издржавања. — 99 Одговорност општине. — 100 Примена материјалног брака. — 101 Сумарна репозиција. — 102 Исплата недугаванага. — 103 Прејудицијална парница. Обрачунска парница. — 104 Принадлежности послопримца. — 105 Заједничка тековина. — 106 Отштета. — 107 Укидање имовне заједнице. — 108 Потврдна пресуда.

II

Никола Пахорук, инсп. Мин. Правде АД
Београд.

На основу §-а 90 Финансијског закона за 1937/38 годину
а по предлогу министра правде Министарски савет прописује

УРЕДБУ

о изменама и допунама у закону о извршењу и обезбеђењу од 9 јула 1930 године (Извршни поступник — Ип).

Члан 1.

Укида се реченица друга става 1 §-а 245.

Члан 2.

1) У §-у 321 после става 3 додају се као нови ставови 4 и 5, који гласе:

4) „На основу пресуде домаћег редовног суда о отказу најма или закупа због неплаћене најамнине или закупнине суд ће по предлогу тужиоца дозволити извршење ради претходног испуњења, ако је туженик против такве пресуде уложио призив односно ревизију. Извршење се неће дозволити, ако је туженик довољно обезбедио најамнину (закупнину) до времена кад пресуда постане правноснажна. Висину обезбеђења суд ће утврдити пошто преслуша обе странке.

5) На основу неправноснажне пресуде домаћег редовног суда, којом се досуђује издржавање родитељима или ванбрачној деци, суд ће дозволити извршење ради претходног испуњења, ако је туженик уложио призив односно ревизију осим ако вероватним учини да је опстанак тужиоцу обезбеђен на други начин до времена кад пресуда постане правноснажном. Пре него што се дозволи ово претходно извршење суд ће преслушати обе странке.

2) Досадашњи став 4 §-а 321 постаје став 6, а у наслову изнад §-а 321 бришу се речи „уз обезбеђења“.

Члан 3.

1) Ради обезбеђења најамнине најмодавац непокретне ствари има заложно право на увнесеном покућанству и другим покретним стварима, које су власништво најмопримца или чланова његове породице, које с њиме живе у кућној заједници, уколико те ствари нису изузете од пленидбе. Ово заложно право најмодавац има за обезбеђење најамнине за годину дана уназад и шест месеци унапред рачунајући обоје од дана подношења тужбе суду. Заложно право престаје, ако ствари буду уклоњене пре извршеног пленидбеног пописа. Али то право остаје на снази, ако су ствари уклоњене услед судске наредбе

становишту овог Касационог суда у важности је још и данас, а у прилог тог становишта иде и пропис § 111 Мен зак. из ког се јасно види, да је зак. чл. XXIII из 1874 остао у важности и након доношења зак. о пунолетности из год. 1919. (Кс. у Н. Саду, Рек 112-937.

72.

Та имовина, коју брачни другови стеку за време трајања брака, јесте заједничка тековина, у погледу које, за време брака, право руковања и располагања припада оном брачном другу, из чије посебне имовине, или посебне зараде потиче. Само приликом развода брака може по закону да наступи случај, да један брачни друг односно његови наследници имају захтев на заједничку тековину у погледу имовине, коју је за време брака стекла друга брачна странка. Док дакле постоји брак, у колико се током принудног извршења, вођеног против мужа, заплени таква имовина, која сачињава заједничку тековину, и у погледу које жени припада право руковања и располагања, жена може с правом да тражи излучном тужбом, да се од заплене разреши та заједничка тековина. (Кс. у Н. Саду, Рев. II. 127-1935).

Касациони суд у Новом Саду, ревизију туженог не уважава, пресуду призивног суда одобрава и осуђује туженог да плати тужитељици у име трошка ревизионог поступка износ од 462 динара у року од 15 дана под теретом привудног извршења.

Образложење: Тужени напада ревизијом призивну пресуду тврдећи да заплењена вршаћа гарнитура није исплаћена само из куповине ланца земље тужитељичине него и из вршаће машине те и из зајма од 5000 динара, који је додуше узела тужиља, но који је свакако исплаћен из зараде заплењене вршалице.

Пошто је вршаћа гарнитура купљена за време трајања брака, има се сматрати заједничком тековином, те

Ив. д. еп / 357

стога је оправдано могао запленисти исту, јер је и дужну своту позајмио мужу тужиље — овршенику за време трајања брака.

Сматра, да је стога ствар погрешно правно оцењена, те предлаже да се његовој ревизионој молби места даде тужиља с тужбом у целости одбије и пресуди на накнаду свих парничних призивних и ревизијских трошкова.

Разлози ревизије основани нису.

Како је доказано чињеничним утврђењем призивног суда, да је тужиља заплењену вршаћу гарнитуру купила из своје посебне имовине (продаје ланца земље и зајма од 5000 динара) за време трајања брака са извршеником, то се има такова ствар сматрати и третирати као посебна имовина с којом има права руковати и располагати она странка, из чије је имовина набављена. Тек по престанку брака може једва странка против друге остваривати свој захтев на заједничку тековину.

Према том стајалишту за време трајања брака не може се такова имовина пленисти за дуг оног брачног друга из чије имовине та ствар није набављена, те односни брачни друг за време трајања брака с том имовином може слободно располагати.

Према томе Касациони суд усваја у целости правно образложење и стајалиште призивне пресуде, па пошто је иста на утврђено чињенично стање правилно применила правну норму, то не предлежи ревизијски разлог из § 597 т. 4 Грпп, те је стога ваљало призивну пресуду у целости потврдити и ревизију туженог одбити.

Пошто тужени није са својом ревизијом успео, ваљало га је по §§ 143 и 152 Грпп пресудити на снашање ревизионих трошкова.

Нови Сад, 21 децембра 1938 године.

*

О излучној парници види: VIII, 59, 94, 151, 171, 192, — X, 24, — XI, 144, 183, — XII, 11, — XIII, 26, — XIV, 57, 80, — XVII, 31. — XVIII, 122, 128, 155, 191.

73.

За чин сметања поседа није потребно и само одузимање поседа, већ је довољно и узнемиравање мирног поседа. Тако узнемиравање је: пуштање свиња на туђиочеву ораницу.

(Окружни суд у Великој Кикинди, Бр. Пл 35-39).

Окружни суд рекурс уважује и нападути закључак преиначује, те установљава, да је туженик Ј. Б. сметао туђиоца Ф. А. у његовом мирном поседу на његовој ораници, која се налази у „ливади“ а која је уведена у викиндском зк зап. број 524 под топ. број 6494 тиме, што је на ову земљу 10-IX 1939 год. пустио своје свиње, те се туженику забрањује свако даље узнемиравање туђиоца у његовом мирном поседу дотичне оранице.

Туженик се обавезује да плати туђиоцу 289 првостепеног трошка и 107 динара рекурсног трошке у року од 15 дана под теретом принудног извршења.

Разлози: Против коначног закључка, којим је одбијен тужбени захтев, тужилац је у зак. року уложио рекурс, у којем је тражио, да се коначни закључак преиначи, његовој тужби у целости места да и туженик осуди на снашање свију парничних трошкова.

Као рекурсни разлог тужилац је навео, да је погрешно становиште I степеног суда, да то што су туженикове свиње јеле већ обрани кукуруз у клиповима не представља сметање поседа туђиочеве спорне некретнине, јер сам тужилац и поред овог чина исту некретнину могао је и даље да држи у поседу. Ово становиште је неправилно, пошто за чин сметања поседа није потребно и одузимање самог поседа, већ је довољно да поседник у свом мирном поседу буде узнемираван. Надаље наводи, да је I степени суд пропустио да спроведе доказивање на околност да сметање није случајно већ намерно, и ако су били на ту околност предложени докази.

Први рекурсни разлог је основан.

За чин сметања поседа није потребно и само одузимање поседа, већ је довољно и узнемиравање мирног поседа и на други начин, а у конкретном случају са пуштањем свиња на тужиочеву ораницу.

Према по I степену суду установљеном чињеничном стању, које прихваћа и рекурсни суд, а које у осталом није ни нападнуто, туженикове свиње су у више махова биле на предметној тужиочевјој ораници. Пошто су свиње неспорно својина туженика, а власник је одговоран за чин свиња, то је I степени суд с обзиром на установљено чињенично стање требао установити, да је тај учин сметања поседа, без обзира на то, да ли је до тог сметања дошло случајно или намерно од стране туженика. У овом случају ирелевантно је за установљење постојања сметања поседа, да ли је тужени учин уследио намерно или случајно, јер власника стоке и марве увек терети дужност да пази, да иста не чине штету и не узнемирава друга лица у поседу, те у колико је у конкретном случају дошло до сметања поседа од стране свиња, исто се има сматрати као сметање поседа од стране власника свиња т. ј. туженика.

Са ових разлога ваљало је као у диспозитиву одлучити.

Одлука о трошку оснива се на § 152 у вези § 143 Грпп.

Окружни суд у Великој Кикинди, суд. од. II, дана 18 јануара 1939 године.

*

Има, дедуше, и такво гледиште, да се за сметање поседа не тражи намера, већ је довољно да неко учини тако нешто, што би могао да учини само поседник. Но ово стајалиште није тачно, јер овако дело није уперено на то, да се спречи посед поседника.

Један је од битних услова за сметање поседа то, да намера сметача буде управљена на сметање поседа. Сврха радње или чина сметања мора да буде уперена на то, да се поседник спречи у своје поседу. Горњи случај може бити предмет управног поступка, као пољопривредни иступ (и ако и пољопривредни иступ у извесним случајевима може бити сметање поседа), може послу-

жити и као основица за тражење оштете, али у датом случају сумарна репозиција нема сврхе зато, што није постојала намера туженога, да повреди посед тужитељев, — јер су свиње туженога претходно провалиле ограду од свиња и случајно прешле на тужитељево њиву; после завршеног овог чина, стварио није повређен посад тужитељев; поседнику у будуће није доведен у опасност несметани посед.

Друкчије стоји ствар, ако се чин понови у више махова, а тужени не учини све што је потребно, да се у будуће не доведе у опасност поседовање тужитељево, јер би се онда из наведених чињеница могао извести правни закључак на постојање намера да сметање поседа.

74.

У смислу чл. 2 ст. 4 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника, од дана пријаве суду новчаног завода да је поднео молбу Министру трговине и индустрије, да му се одобри одлагање плаћања, па све до доношења одлуке по тој молби, не могу се против таквог завода предузимати никакве мере за извршење или обезбеђење, нити се може над имовином завода отворити стечај, дочим не стоји, да такав новчани завод не може бити утужен за исплату таквих улога, који су предати пре ступања на снагу споменуше Уредбе.

(Кс. у Новом Саду, Рев. II 33-935).

Ревизиону молбу тужене не уважа побијану пресуду призивног суда у целости одобрава и обавезује тужену да у року од 15 дана под претњом принудног извршења плати тужитељу у име ревизионог трошка 502 динара. Жалбу у погледу трошкова по службеној дужности одбацује.

Образложење: Тужена у својој ревизији тврди, да је призивни суд повредио материјално-правне прописе, када је стао на становиште да се они новчани заводи који су се користили Уредбом о заштити новчаних завода могу утужити од стране појединих улагача за улоге предате пре ступања на снагу исте Уредбе,

Исто тако сматра, да је погрешно стајалиште при-

зивног суда у погледу парничних трошкова тврдећи, да се исти тужиоцу нису смели досудити када је још на I расправи признао утужено потраживање.

Тврди, даље, да се новчани завод од предаје молбе Министарству Трговине у смислу Уредбе од 22 новембра 1938 број 77142-V о заштити новчаних завода и њихових веровника није могао утужити за старо потраживање, те да се стога тужба као преурањена имала одбити.

Предлаже стога да се пресуда призивног суда тако преиначи да се тужба одбије и тужилац пресуди на накнаду I степених, призивних и ревизионих трошкова.

Разлози ревизије нису основани.

У смислу чл. 2 ст. 4 Уредбе о заштити новчаних завода и њихових веровника, од дана пријаве суду новчаног завода да је поднео молбу Министру трговине и индустрије, да му се одобри одлагање плаћања, па све до доношења одлуке по тој молби, не могу се против таквог завода предузимати никакве мере за извршење или обезбеђење, нити се може над имовином завода отворити стечај, дочим не стоји, да такав новчани завод не може бити утужен за исплату таквих улога, који су предати пре ступања на снагу споменуте Уредбе.

Чл. 25 цитиране Уредбе, на који се позива подносилац ревизије, говори само о томе, да се за време „трајања“ одлагања плаћања могу стара потраживања само у оном обиму утужити колико су по одобреном отплатном плану доспела за исплату уколико нису плаћена.

Пошто та забрана утужења наступа тек од момента дозволе одлагања плаћања, а не од момента предаје молбе Министарства Трговине и индустрије, то је тужитељ могао поднети ову тужбу јер тужени ни не тврди да је већ уследила односна дозвола Министарства.

На темељу горњег ваљало је ревизију туженог као неосновану одбити јер не предлежи ревизијски разлог из § 597 т. 4 Грпп. на коме он своју ревизију заснива и потврдити побијану пресуду призивног суда.

Ревизију туженог у погледу изреке о трошковима ваљало је по § 622 Грпп. по службеној дужности одбацивати као недопуштену, јер са ревизијом није успео, а против изреке о парничним трошковима садржане у II. степену одлуци нема места рекурсу. (§ 622 Грпп.).

Тужиоцу је ревизијски трошак досуђен у смислу § 143 у савезу са §§ 152 и 154 Грпп.

Нови Сад, 2 новембра 1938 године.

75.

Та законска одредба, да су тражбине Народне Банке Краљевине Југославије изузете од земљорадничке заштите, односи се само на оне дужнике, који су се задужили непосредно код Народне Банке, а не односи се на менице, дате Народној Банци у реесконт.

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 799-1937)

Ревизију тужитеља не уважава побијану пресуду Апелационог суда одобрава. Обвезује тужитељицу да плати туженима у року од 3 дана под претњом принудног извршења у име ревизионог трошка 325 динара.

Образложење: Тужиља се жали у својој ревизији, да је привредни суд погрешно и противно Уредби о ликвидацији земљорадничких дугова од 26 септембра 1936 узео, да се земљорадничка заштита протеже на тужене.

Пошто је тужиља у овом спору Народна банка Краљевине Југославије, то сматра да је њено потраживање изузето од заштите у смислу чл. 10 уредбе о заштити земљорадника од 3 августа 1934 која је важила у време утужења спорне тражбине, као и по чл. 3 тачки 7 уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова која је данас у важности и то без обзира на порекло, правни основ и природу њеног потраживања.

Још наводи да се чл. 15 Правилника за извршење Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова односи само на оне новчане заводе из чл. 7 Уредбе о ликвида-

цији земљорадничких дугова, који нису изузети од прописа исте уредбе и који су дужни своје веровничке исправе у одређеном року предати Привилегованој аграрној банци.

Пошто Народна банка своје веровничке исправе не предаје Привилегованој аграрној банци, то се тужба нема сматрати преурањеном, нити се тужени могу користити заштитом.

Предлаже стога да се позивна пресуда делимично преиначи и захтев тужбе гледе камата, меничне провизије и трошка одбије те тужени пресуде на плаћање парничних, позивних и ревизионих трошкова.

Разлози ревизије нису основани.

Сама менична главница услед признања тужених није предмет разматрања ревизијског суда.

У овој парници је одлучно гледе спорних припадака (камата меничне провизије протестних и извештајних трошкова), да ли су тужени заштићени земљорадници по прописима горе цитираних Уредби, дотично, да ли је тражбина тужиље у том погледу изузета од заштите, пошто је иначе неспорно, да сам основни дуг тужених код првобитног веровника Пољопривредне банке у Банатском Д. потиче из времена пре 20 априла 1932 год.

Тужена је пак постала веровник на темељу преноса менице од Пољопривредне банке месеца марта 1935 год.

У смислу чл. 3 тачка 7 уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова тражбине Народне банке Краљевине Југославије су истина изузете од земљорадничке заштите, но Касациони суд налази да се та законска установа односи само на оне дужнике који су се непосредно задужили код Народне банке.

Баш према горњем члану давање евентуалних олакшица дужницима Народне банке у погледу отплате дуга не односи се на менице, дане у реесконт што је баш овде случај.

Осим тога по чл. 15 ст. 2 Правилника имала је

Пољопривредна банка као непосредна веровница тужених земљорадника да се споразуме о замени покрића и да даде налог веровнику по цесији, реесконту да веровничке исправе преда Привилегованој Аграрној банци у смислу главе III Уредбе.

Према томе Касациони суд сматра да се Уредба о заштити протеже једино на непосредне дужнике земљорадника према Народној банци. То излази у осталом и из тога што Пољопривредна банка не може више права пренети на Народну банку, него што је по закону и сама имала.

Што се тиче камата, тужиља је предложила да се и тај део призивне пресуде преиначи и тужиљи досуде камате, но Касаациони суд, који мора испитивати у смислу § 598 гр. п. п. призивну пресуду у границама ревизионих предлога и разлога, није могао ни у том погледу призивну пресуду преиначити премда се тужени у приговору нису противили досуђењу камата, јер је тужитељица у ревизији камате, као и остале припатке тражила само на основу тога што су тужени према њој од заштите земљорадника изузети, а не на основу признања, па је стога ваљало и тај део пресуде призивног суда потврдити, јер туженима према горњем стајалишту Касационог суда и у погледу камата као и осталих припадака припада заштита, па је у том погледу пресуда призивног суда основана.

Што се тиче околности да ли је тужиља активно легитимирана на покретање ове парнице, што јој тужени тек у одговору на ревизију оспоравају, то је тај приговор без важности с једне стране, јер су тужени у приговорима свој основни дуг у целости тужиљи признали, а с друге стране је тужиља имала право у смислу члана 9 Уредбе од 3 августа 1934, које ја у време покретања парнице била на снази, парницу покренути, па и Уредба о ликвидацији земљорадничких дугова не забрањује, да се тако започете парнице редовним путем оковчају.

Ради тога је ваљало ревизију тужиље одбити и потврдити нападнуту призивну пресуду.

Изрека о ревизијском трошку оснива се на уставно-ви §§ 143 и 152 гр. п. п.

Нови Сад, 14 децембра 1938 године.

* * *

Види: XVIII. 239.

76.

1. Задруга правно не постоји пре уписа у тргов. регистар и обнародовања уписа у Службеним новинама. Овака непостојећа задруга не може имати ни чланова, доследно томе повериоци не могу тражити наплату од ових који би истина постали чланови задруге, да је задруга уписана и упис обнародован. — II. Прописи о ступању чланова у задругу, апсолутне су важности, те се ни вољом странака не могу мењати.

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 841-938.)

Касациони суд услед ревизије тужитеља укида пресуде нижих судова, ствар враћа парничном суду првог степена и упућује тај суд, да настави расправљање и потом донесе нову одлуку.

Разлози: Услед ревизионе молбе тужитељеве требало је укинути обе пресуде нижих судова и ствар вратити првостепеном суду на даљи поступак и доношење нове одлуке.

Погрешно је становиште Апелационог суда да 228 § XXXVII зак. чл 1875 год. има само декларативан карактер. Према јасној одредби тога параграфа задруга правно не постоји пре но што је уписана у трг. регистар и пре но што је упис исте обнародован у Службеним новинама. Доследно томе, исказује исти параграф, да се они који пре уписа и обнародовања задруге поступају у њено име лично су и солидарно одговорни. Ово је логична последица предњег расположења, јер исти не могу обавезати задругу која још не постоји.

Логична последица је и то, да таква непостојећа задруга не може имати ни чланова и кредитори се могу обратити само противу оних, који су у име још не постојеће задруге поступили, а не могу тражити наплату од чланова задруге, чији би чланови они истина постали, да је задруга уписана и упис обнародаван. Пре тога кредитори не стоје ни у каквом правном односу са будућим члановима и не могу од њих тражити наплату своје тражбине, услед чега је и распис, на оваке нечланове без важности и исте не веже.

Суд међутим није утврдио, да ли је задруга обнародавана или не, те је требало пресуде укинута и ствар вратити првome суду на даљи поступак.

Но у колико би се утврдило, да је обнародавано оснивање задруге, погрешно је становиште суда у погледу 9 §-а XXIII зак. чл. 1898 год. Не може се утврдити чланство неког задругара на основу тога, да је исти уведен у списак задругара, да је тим списком као члан пријављен суду, па ни на основу тога, што је исти плаћао и бележио уделе и присуствовао скупштинским седницама. Прописи §-а 3 и 9, који говоре о ступању чланова у задругу апсолутне су важности, те се ни вољом странака ни правилима не могу мењати. По §-у приступ бива писменом изјавом, истављеном у смислу тога §-а. Примање бива закључком управе, који у овом случају доноси у већу од најмање 3 члана, већином гласова, што се из записника мора видети. Закључак се мора донети у року од 30 дана, а према §-у 315 трг. зак. члан мора бити о пријему понуде благовремено извештен, иначе има право и пре извештаја или по добивеном извештају одмах повући понуду и пријем одбити. Према томе суд би и ове чињенице имао утврдити ако задруга постоји и по томе донети одлуку с обзиром да се прописи V главе XXII зак. чл. 1899 године могу применити само на чланове задруге.

У Новом Саду, 30 јануара 1939 године.

77.

На основу §-а 124 зак. чл. LX: 1881 одређени старатељ ствари, овлашћен је, да као правни следник тражи извршење раније већ досуђене тражбине, а не може подићи тужбу, да се једном већ досуђена тражбина поново досуди. (Кс. у Н. Саду, II. 753-937).

Касациони суд у Новом Саду поводом ревизионе молбе тужених укида пресуде оба нижа суда заједно са поступком као ништавним и тужбу тужитеља одбацује и осуђује тужитеља, да туженом у року од 15 дана под претњом принудног извршења плати 2510 динара првостепени, 1626 динара призивних и 1224 динара ревизионих трошкова.

Образложење: Тужитељ је у смислу § 124 зак. чл. LX: 1881 постављен старатељем ствари и овлашћен на убриње тражбина коју су садашњи тужени дужни Г. Ј., а жени му рођ. К. М. у износу од 26.126 динара а на темељу пресуде Окружног суда у С. број Г. 1478-30, а коју је тражбину запленила К. К., којој су опет Г. А. Ј. и М. дужни своту од 15 000 динара спп. на темељу правоћне пресуде среског суда у О. бр. Г. 335-1930.

Тужитељ је као овлашћени старатељ ствари на темељу одлуке среског суда у О. број Гн. 1248-1930 у тужби тражио, да се тужени пресуде, да су дужни да његове руке положити износ од 26.126 динара са 5% камата од 16-XI 1929 као и све проузроковане парничне трошкове.

Оба нижа суда су донела пресуду којом је тужбеном захтеву дато место.

Касациони суд поводом ревизије тужених налази, да је старатељ ствари у конкретном случају садашњи тужитељ, одређен на основу §-а 124 зак. чл. LX: 1881 овлашћен да претходно већ досуђену тражбину као правни следник наплати путем извршења.

Како је по К. Ка. заплена тражбина њених дуж-

ника Г. Ј. и друг против садашњих дужника, а у износу од 26.126 динара спп. тужени Г. Ј. правомерно досуђе-
на, јер су дужници Г. Ј. и М. т. ј. садашњи туженици
повукли призив против првостепене пресуде Окружног
суда у С., то предлежи рес јудиката, па је стога тужи-
тељ као старатељ ствари могао заплењену тражбину из-
вршним путем наплатити а није могао подићи тужбу да
се тужени пресуде да плате износ на који су већ пресу-
ђени, да плате дужницима К. К. који су то потраживање
судским путем и запленили како је горе наведено.

Према томе је цео поступак оба суда ништаван у
смислу § 571 тачка 6 Грпп., па је стога јер се разлози
ништавности морају по § 588 Грпп. из службене дужно-
сти у обзир узети, ваљало обе нижестепене пресуде, као
и поступак, који им је претходно укинати и тужбу
одбацити.

Услед горњег становишти овог Касационог суда
беспредметни су ревизиони разлози и предлози наведени
у ревизији тужених.

Изрека о парничним призивним и ревизионим тро-
шковима оснива се на установама §§ 143 и 151 Грпп.

Нови Сад, 28 септембра 1938 године.

78.

По §-у 15 зак. чл. XX: 1877 отац је овлаштен да
рукује имањем свога малолетног сина, без полагања ра-
чуна. (Кс. у Новом Саду, Рев. II. 301-937.)

79.

Кад постоје други докази, суд не може исте ми-
моћи и као главни и једини доказ узети, доказ саслу-
шањем странака лично. Призивни суд не сме доћи до но-
вих утврђења на темељу саслушавања странака, без по-
новљења доказа по сведоцима преслушаним на исте чи-
њенице у I ст. поступку, јер тиме вређа начело непосред-

ности и супсидијарности доказа, те остварује повреду формалног права, засновану на бр. 2 §-а 597 Грпп.

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 859-937).

80.

Државна свилава у Новом Саду није правно лице, ни фирма, него један део државне имовине, те као таква не може функционисати као странка пред судом Тужба се има уперити против Државног Ерара.

(Кс. у Н. Саду, Рек. II. 11-1938).

81.

Не коси се са законом, да инострани адвокат опуномоћен од иностраног поданика, повери заступање, па и замењивање пред нашим, домаћим судовима адвокату, убележеном код које Адвокатске коморе у нашој Краљевини.

(Кс. у Н. Саду, Рек. II 87-936).

82.

На некретнине на које је укњижено право првокупа у корист Прив Аграрне Банке, може се укњижити право власништва у корист трећег лица само онда, ако молилац искаже, да је Банка изјавила, да се не жели користити правом првокупа, односно да су без успеха протекла три месеца од подношења оригиналног купопродајног уговора истој банци.

(Кс. у Н. Саду, Рек. II. 35-938.)

83.

По ранијем шумачењу Лозанска декларација је имала смисао мораторијума. Према каснијем шумачењу министарства правде, иста се декларација односи само на државу и самоуправни лица јавноправног карактера, а не и на приватна лица. Према томе, ако је ранија парница, поведена против приватних лица, одбијена као преурањена,

та околност не ствара пресуђену ствар, зато тужитељ може да поведе против тужених нову парницу.

(Кс. у Н. Саду, Рек. I. 214-1938.)

84.

Ако ревизија буде одбачена као касно уложена или недопустива, досудиће се трошкови ревизионог одговора, ако је ревизијски противник побијао ревизијска излагања и истакао задоцнење односно недопустивост.

(Кс. у Новом Саду, Рек. 233-1938.)

85.

Када је тужитељ оуномоћио неко лице, да у његово име даде зајам туженом, који није знао, да је новац тужитељев, онда по овом лицу дата одгода плаћања зајма веже и тужитеља; а у колико је ово лице прекорачило границе свога овлаштења, добивеног од тужитеља, за то прекорачење тужиоцу одговара то лице, док дозвољена одгода свакако иде у корист тужене. Тужена има да одговара само за онај износ, што је стварно примила од тога лица.

(Кс. у Н. Саду, Г. II. 771-934.)

86.

При ушврђивању висине издржавања има се узети у обзир оно имовно стање које је тужени, као лице које је дужно да плаћа привр. супружанско издржавање, имао у моменту када се пресуђује на исплату издржавања, јер није одлучно, шта је тужени раније имао, већ оно што сада има.

(Кс. у Н. Саду, Рев. I. 728-937.)

87.

Када средски суд, после правомоћне пресуде о поништењу писменог тестаменста, установи, да постоји и ус-

мени шестаменат, онда суд не може донети решење о предаји заоставштине, већ мора предмет упутиати јавном бележнику ради накнадне оставинске расправе, на којој се прво има расправити питање постојања усменог шестамената и по томе, према резултату расправе, даље поступати по закону.

(Кс. у Н. Саду, Рек. I. 192-937.)

88.

I По сталној судској пракси Дин 150 је минимална свота, која се може досудиати на име супружанског издржавања II. Супружанско издржавање може се досудити шест месеци унатраг од предаје тужбе.

(Кс. у Н. Саду, Рек. I. 466-937.)

89.

Ниједан законски пропис не овлашћује редовне грађанске судове, да огласе пресуде црквених судова ништавим, а још мање су надлежни грађански судови, да огласе брак православних за ништав.

(Стол Седморице у Загребу, Рек. 1205-938.)

Рекурс се не уважује.

Образложење: Исправно је додуше правно становиште тужиље, да је пресуду о разводу њеног брака са првотужеником изрекао ненадлежни суд. Тај су брак склопили првотуженик и тужиља као римокатолици у римокатоличкој цркви, пак стога припада судовање том браку про форо екстерно само католичком црквеном суду, без обзира на то што је првотуженик прешао на православну веру (чл. II. цар. пат. од 16 фебруара 2853, којим се уводи грађански судовник и §§ 43 и 59 Женидбеног закона за католике с обзиром на чл. 6 Угрпп.) Судовање с таквим браковима није про форо екстерно ни чланом 129 Устава српскоправославне цркве стављено

у дужност црквеним судовима те цркве јер тај члан нормира надлежност епархијског црквеног суда за брачне ствари само у границама надлежности, која је црквеним судовима дана постојећим прописима како се то у самом том члану изречно наглашава („и у својој надлежности“). Но оваково чињенично и правно стање не даје још тужиљи могућности, да изнесе своје тужбено тражење пред редован суд, па Апелациони суд с правом укида цели поступак због недопуштености редовног правног пута.

Ниједан законски пропис не овлашћује редовне грађанске судове да огласе пресуде црквених судова ништавим, а још мање су надлежни грађански судови, да огласе брак правосланих за ништав (чл. II. горе цитираног цар. патента.)

Тужиља може пред грађански суд изнети само своја чисто имовинска потраживања из брачног односа, односно може тражити и дозволу одвојенога стана (§ 333 бр. 8 I. п.), у којему ће случају грађански суд моћи оценити и то, да ли је пресуда црквенога суда за грађанско правно подручје обвезатна односно да ли први брак првотуженика правно још постоји (§ 254 Гр. п. п.) Но грађански суд не може пресудом нити изрећи ништавост пресуде црквеног суда нити ништавост брака православаца, што тражи тужиља у овој парници. Грађански суд може решавати само спорове, који су његовој судбености додељени, али код одлучивања тих спорова није везан пресудама, што су их изrekli црквени судови прекорачујући своју законом им дану надлежност.

Није се зато могао уважити рекурс тужиље.

У Загребу, 15 децембра 1938 године.

90.

Пред Окружним судом у Новом Саду покренута парница ради разрешење брака склопљеног пред грађ. чиновником, не ствара парничну зависност за бракоразвод-

ну парницу поведену пред окружним судом у Осјеку, ради разрешења брака, закљученог пред јеврејским рабином.
(Сто Седморице у Загребу, Рек 263-938)

Ревизијски рекурс се уважује, те се закључак другостепеног суда укида и ствар враћа истоме суду да мимо свог укидног разлога донесе о туженичином приговору литис пенденције мериторну одлуку осврнувши се при томе и на трошак ревизијског рекурса.

Образложење: Тужилац побија закључак другостепеног суда ревизијским рекурсом из разлога, јер да је другостепени суд погријешно, када је стао на становиште, да у парницама парничних странака, које су ради разријешења њиховог брака у току пред окружним судовима у Н. С. и у О. предлежи идентичност тужбених захтјева, мада се у парници, која је у току код Окружног суда у Н. С., тражи развод њиховог грађанског брака склопљеног пред државним матичаром у С., док се у парници, која је у току код Окружног суда у О. тражи распуст њиховог конфесионалног брака склопљеног пред јеврејским рабином у С.

Стога предлаже, да се закључак другостепеног суда укине, туженичин приговор литиспенденције одбије, и ствар врати првостепеном суду на расправљање и одлучивање о самој ствари.

Ревизијски рекурс је основан. Неспорно је наиме, да је данашња туженица у вријеме склапања брака била припадница државног подручја, на којем важи з. чл. XXXI: 1894, о обвезатном грађанском браку који закон је по нашој држави био остављен на снази. Неспорно је и то, да су обје парничне странке јеврејске вјероисповести и да су склопиле на подручју важења тог закона и то у С. тамо једино важећи грађански брак, а након тога одмах обавиле исто тамо и конфесионално вјенчање пред јеврејским рабином.

Надаље неспорно је и то, да је данашња туженица поднијела још прије покретања конкретне парнице против

данашњег тужиоца код Округног суда у Н. С. као у смислу § 639 з. чл. I, 1911 надлежног суда под бр. По. 504/1934 тужбу ради разрешења њиховог брака, склопљеног пред државним матичаром у С. У конкретној парници пак тужилац тужи туженицу ради распуста њиховог брака склопљеног пред јеврејским рабином у С.

У смислу става 2 § 30 зак. чл. XXXI: 1894 конфесионално вјенчање обављено на подручју важења тог законског чланка ни у којем погледу није склапање брака, а та законска одредба је по аналогији начела међународног приватног права мјеродавна за просуђење конкретног спора. Локус регитактум. Према томе не предлежи идентичност тужбених захтјева у споменутих парницама, јер тужилац тражи својом тужбом разрешење једнога чина, који уопште није брак те нема правног дејства, док се тужбом у парници код округног суда у Н. С. траже разрешење ваљаног брака. Не предлежи дакле идентичност спора у тим парницама, јер се у њима не подударају правни основ и тужбени захтјев, па тако у конкретном случају по ставу 1. § 327 Грпп. и по ставу 1 § 328 Грпп. не постоји литиспенденција.

Услијед тога није исправно оно становиште другостепеног суда, да би у конкретном случају предлежала литиспенденција, у колико би тужба у парници покренутој код Округног суда у Н. С. била прије уручена данашњем тужиоцу него његова тужба у конкретној парници туженици. Стога је било сувишно и непотребно, да другостепени-суд укида закључак првостепеног суда и враћа том суду ради расчишћења те околности, јер је питање приговора литиспенденције из наведених разлога зрело за мериторно ријешење те другостепени суд може донијети о тому питању мериторну одлуку.

Из тих разлога је ваљало одлучити како је у диспозитивном дијелу овог закључка наведено.

Одлука о трошку ревизијског рекурса се оснива на § 154. Грпп.

Стол Седморице

У Загребу, 20 октобра 1938 године.

Види: XVIII. кв. 41 сл.

91.

Ако власника косачице не шерети никаква кривица ни пропушање, и ако је до озледе дошло кривицом оштећеног радника, чије је осигурање у смислу закона обавезно, онда по § 97 ст 1. Закона о осигурању радника, власник косачице само је у томе случају дужан осигуранику дати накнаду, ако је кривичном пресудом нађен кривим за несрећни случај, или ако таква осуда није била могућа због узрока који лежи у личности онога, који је проузроковао повреду. (Кс. у Н. Саду, Г. 508-934.)

Ревизиону молбу тужитеља одбија. Пресуђује тужитеља да плати туженој на руке правозаступника јој, у року од 15 дана под претњом принудног извршења, у име ревизионог трошка своту од 1559 динара.

Разлози: Против пресуде позивног суда поднео је тужитељ ревизију, жали се због повреде материјалног права, те напада и чињенично стање.

Тужени је пак у своме на време поднесеном одговору тражио, да се ревизија одбије и тужитељ осуди на плаћање ревизијских трошкова.

Како се чињеничко стање може побити само на основу 3 зач. § 534, а тужитељ у својој ревизији нити је навео који је формално правни пропис повређен, нити је навео из којих чињеница је суд извео погрешан закључак, а нити је навео које чињенице се косе и са садржином којих списа, то је за овај суд меродавно чињеничко стање установљено по позивном суду.

Како је пак позивни суд установио прихвативши установљење и разлоге суда I степена, да је тужитељ сам крив за нанешену му озледу, јер је прискочио косачици,

баш са оне стране, где се налазе ножеви и ударио коње, а који су се услед тога тргли, и ножеви озледили т. ј. сломили леву ногу тужитеља — ма да му то није била дужност јер се он одмарао, — а ово се одиграло таквом брзином да кочијаш није имао ни времена да укочи машину, те да тужену не терети ни кривица а нити пропуст, јер је машина била исправна, а за руковање није потребна нарочита стручна спрема, то је правилном применом материјалног закона изрекао и то да тужену не терети никаква одговорност за штету. —

Пошто је пак суд установио да је до ове озледе дошло кривицом самог тужитеља, то је ирелевантно то питање, да ли је косачица опасан погон или не, јер тужена с обзиром на ово установљење не би била одговорна ни на основу објективне одговорности. —

Горње установљење поткрепљује и сам тужитељ, који гред градском полицијом 4/VIII. 1928. на записнику број 3371 КО/1928 изјавио: „Како се је ово све догодило из недовољне моје пажње, то молим да се по овоме обустави кривични поступак, пошто за ово никога не терети кривична одговорност“.

У конкретном случају није одлучна ни та околност дали је тужитељ био такав радник чије је осигурање у смислу закона о осигурању радника обавезно, јер у смислу § 97 ст. 1 послодавац би био дужан дати осигуранику накнаду — а осигураником се сматра сваки овај који је имао бити осигуран већ по сили самог закона (§ 3 з. о. р.) — само ако је кривичном пресудом нађен за крива за несретни случај или таква осуда није била могућна због узрока који лежи у личности онога, који је кривицом или пропустом проузроковао повреду, а тужитељ нити је кривичном пресудом нађен за крива, нити је установљено да таква осуда није била могућна из напред наведених разлога.

С обзиром на горе изнесено правно стајалиште Касационог суда остале су жалбе беспредметне.

Како је према горе изложеноме ревизиона молба тужитеља неоснована, то ју је ваљало одбити и тужитеља осудити на снашање ревизијских трошкова. — (§§ 543 и 508 Гр.п.п.)

Нови Сад, 12 априла 1938 године.

Види: XVIII. 85

92.

Ваљаност тестаменшта може напасти само оно лице које би имало право на наслеђивање по законитом реду наслеђа, кад не би било тестаменшта. С тога се у оваквим парницама има утврдити у каквом сродству је шузилац и о каквом се имешку ради.

(Кс. у Н. Саду, Г. 447-932.)

Касациони суд услед ревизионе молбе тужитеља пресуду Апелационога суда разрешава и тај суд упућује на даљи поступак и довошење нове одлуке, у којој ће се решити и питање сношења трошкова овога ревизионога поступка, који се за тужитеља установљавају у своти од 520 дин. (пет стотина и двадесет динара) а за тужена у своти од 850 дин. (осам стотина и педесет динара.)

Разлози: Правни је пропис, да ваљаност опорукe нису власна нападати она лица, која неби имала право наслеђивати иза опоручиоца по законитом реду наслеђа, у случају да опоручилац није сачинио опорукe У конкретном случају, Апелациони суд није установио, у каквом степену сродства стоје тужитељи према опоручиоцу, те да ли би они били позвани да иза њега наслеђују, за случај да опоручилац није оставио опорукe Није Апелациони суд установио ни то, колико је година имао пок. опоручилац С. М. када је сачинио опорукe, нарочито да ли није иза њега остала жена, какве је природе оставински иметак, дали он није стечен, на који би, у случају да нема деце, имала право наследства жена а не крвни сродници са стране. Из свих тих разлога је пресуду Апелационог суда ваљало разрешити и упутити на даљи

поступак у којем ће све горње чињенице имати да установи.

Исто ће тако имати Апелациони суд да узме у разматрање и оцену исказ сведокиње супруге Р. И. рођ. Т. Ј., према коме је приликом састава наводне усмене опорукe био присутан и један човек који је писао и коме је тeстатор рекао „хоћу да се у мој тестамент уведе да два ланца и т. д. добије...“ Па како муж исте сведокиње Р. И., такођер преслушан као сведок, тврди у свом исказу одлучно да истом приликом није био „један господин који је писао,“ биће дужност Апелационог суда да установи, по потреби суочењем оба сведока, који од њихових исказа одговара истини, и шта би значила тврдња сведокиње Т. Ј., да је тeстатор захтевао „да се у тестамент уведе“ да два ланца и т. д. и не значе ли, ако је одиста истом приликом било неко лице (и које?) које је писало, да је тeстатор имао намеру да сачини писмену опоруку а не усмену? — Исто ће тако Апелациони суд имати да набави и паричним списима прикључи оставинске списе иза пок. С. Мартина, и пошто доказни поступак проведе, донесе нову одлуку. Да установи, даље, да ли су тужитељи на оставинској расправи приговарали ваљаности тестаментa и на каковом основу?

Расположење у погледу трошкова ревизионог поступка оснива се на прописима §§ 543 и 508 грађ. п. п.

*

О нападању тестаментa: VI, 66, — VII, 79, — X, 79, — XI, 49, 186, XIII, 34, 39, 72, — XV, 10, — XVIII, 7, 268.

Имовина од гране је она вредност, која је путем наследства или поклона прешла на оставитеља од његових претходних рођака по очевој или материној грани, — или од кога побочног рођака, у овом потоњем случају, под условом, да је та имовина и за овога побочног рођака имала природу имовине од гране. —

Стечена је имовина пак онај део заоставштине, који преостаје преко имовине од гране.

93.

Није подобно да оправда молитељев пропуштај та околност, да је молитељ ревизије на питање свога адвоката: да ли жели улагати ревизиону молбу, овоме саопштио тек један дан пре истеклог рока за предавање ревизије, да жели уложити правни лек, и то зато тако касно, што је мислио, да се ревизиона молба има предати код окружног суда, у месту, а не путем поште код Апелационог суда.

(Кс. у Н. Саду, Г. 82-923.)

94.

Пропуштање адвокатово, да није уложио ревизију и о томе пропуштању није известио своју странку, — може странци послужити за основ евентуалне дисциплинске тужбе и материјалне одговорности, али никако не може бити основ за обнову парнице, јер садашњи закон о поступку, не познаје обнову парнице на основу пропуштаја парничког правозаступника.

(Кс. у Н. Саду, Г. 232-922.)

95.

Правно је правило, да жена, којој после смрти њезина мужа припадне удовичко право уживања таквих некретнина, чије власништво припада њезином детету, те која, остајући и надаље са својим дететом у кући свога свекра, ћушке препусти уживање тих некретнина, које њојзи служе за издржавање, своје свекру, а од овог потоњег прима издржавање за себе и своје дете, — нема права да од свекра тражи изосталу корист од тих некретнина, у колико то није било међу њима претходно уговорено.

(Кс. у Новом Саду, Г. 472-926.)

96.

I. Када је странка у бракоразводној парници већ покренула тужбу или прошивну тужбу ради остварења својих имовинско-правних потраживања, тада процесуално дејство ове тужбе односно прошивне тужбе остаје на снази све дотле, док странке не одустану од те своје тужбе односно прошивне тужбе; следствено томе нову парницу ради имовинских потраживања, странка не може повести, ни пред истим, ни пред другим судом. — II. Одредбе из §-а 44 Грив. садрже прописе о надлежности само за случај, ако странка у брачној парници није ставила захтев ради остварења свога имовинског потраживања. (Кс. у Н. Саду, Г. 365-927.)

97.

I. Та клаузула купопродајног уговора, да купац сноси трошкове уговора, не оставља сумњу, да су странке под трошковима за уговор, мислиле на трошак око састављања уговора. — II. Нема места прекидању поступка, када је печатај ошворен само против фирме, чији је члан тужени, против кога није ошворен печатај. — III. Суд може без повреде права поклонити вере исказу сведока, који је брат једне парничке странке, у колико иначе налази, да се може веровати његовом исказу.

(Кс. у Н. Саду, Г. 364-927.)

98.

У случају уговорене обавезе, обвезано лице може се осудити само у смислу стварно примљене обавезе. Према овом правном правилу, када неко од непосредно обвезаног лица, које је на себе преузело обавезу на издржавање, — не прими на себе уједно и обвезу издржавања, већ само ту обвезу, да овлашћеном лицу плаћа годишње исвесну тачно утврђену своту, тада се против овог задњег лица не може тражити повишење те уговорене своте чак ни

онда, ако та свота фактично служи на издржавање овлашћеног лица; јер повишење у новцу установљене своте за издржавање, услед промењених прилика може се тражити само од оног лица, које је на себе преузело обавезу идржавања овлашћеног лица.

(Кс. у Новом Саду, Г. 174-1925.)

99.

Ака се не може да установи, који је чиновник општински проузроковао штету, оштећени има права да поведе тужбу против саме општине.

(Кс. у Н. Саду, Г. 590-928.)

100.

Материјална правна правила суд примењује по службеној дужности. Исто тако суд по службеној дужности квалификује природу правног одношаја. У томе погледу изјаве странака нису меродавне и одлучне, ако се оне косе са установљеним чињеницама.

(Кс. у Н. Саду, Г. 332-924.)

101.

И у парницама ради сумарне репозиције има места позивању на грунтовно право власништва, ако се противна странка силом увукла у посед.

(Кс. у Н. Саду, Г. 320-930.)

* * *

Тужитељица је оснивала своје право поседа на праву свога покојног мужа, који је ово право поседа изгубио продајом некретнина.

102.

Онај, који је погрешно држао да нешто дугује, па је то и исплатио, има права, да од онога, који је ту имовно-правну вредности примио, тражи, да му се она

врати. — Исплата недугованогa не може се настраг тражити онда, кад потраживалац није био у заблуди.

(Кс. у Новом Саду, Г. 325-923).

103.

I. Постоје услови за покретање прејудицијалне парнице, кад тужитељ од туженогa тражи обрачун о приходима и расходима оставинског имања, а тужени пориче дужност полагања рачуна и то, да постоји обрачунски одношај. — II. Обрачунске парнице нису чисто прејудицијалне природе, пошто тужитељ може у вези са молбом ради установљавања правног одношаја изнети и молбу ради осуде туженогa на испуњавање и плаћање.

(Кс. у Н. Саду, Г. 6-922.)

104.

Према сталној пракси овог Касационог суда, намештених приликом престанка службе и пријема припадности — дакле када већ не постоји економски приписак са стране послодавца, нишпи зависност послопримца од послодавца, — дужан је одмах кад прими своја берива, изјавити, да придржава право да тражи још и евентуално остале припадности за које држи да има право на њих, иначе нема права да такав захтев ставља накнадно, јер се сматра да је од таквог свог захтева — ако га је и било — одустао, пошто се ни друга страна не може оставити у неизвесности у погледу својих наводних обавеза

(Кс. у Н. Саду, Рев. II. 869 938)

105.

I. Код израчунавања заједничке тековине, у место оних ствари, које су брачни другови имали пре склапања брака, па су их у току трајања брака продали или потрошили, има се рачунати она вредност, коју су те

ствари имале приликом продаје или потрошње. — II. Дали има заједничке тековине, у првом је реду меродавно то, дали постоји неки вишак између иметка који је постојао пре брака и онога који је постао приликом престанка брака. (Кс. у Н. Саду, Г. 14-930.)

Касацциони суд Б. Одељење одбија ревизиону молбу тужитељице, те ју обавезује да туженима на руке право-заступника им плати у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионих трошкова 430— динара.

Разлози: Тачно је оно стајалиште ревизионе молбе тужитељице, да се код израчунавања заједничког тежива у место оних ствари које су поједини брачни другови имали пре склапања брака, па су у току трајања брака или продали или потрошили, има рачунати она вредност, коју су те ствари приликом продаје или потрошње имале, но како је призивни суд — усвајајући образложење I степене пресуде — установио да иметак пок. мужа тужитељице за време брака није порастао, већ се је напротив умањио, и да је покојник за време преврата убијен, а потом опљачкан, чиме му се иметак још знатније умањио, у будући да тужитељица свој захтев на заједничку тековину ставља само на покретнине које су биле предмет пљачке, а ова установљења тужитељица не напада сходно прописима 534 §-а г. п. п. то је призивни суд умесно могао изрећи, да после одбитка посебног иметка покојникова, нема вишка у оном иметку пок. мужа тужитељице за који је доказано да је још преостао после његове смрти т. ј. после престанка брака, те је следствено захтев на заједничку тековину одбио.

Како је према томе ревизиона молба тужитељице неоснована, ваљало је исту одбити, те ју осудити на снашање и ревизионих трошкова.

Нови Сад, 26 маја 1933 године.

* * *

О заједничкој тековини види: III, 9, — IV, 59, 69, 93,

— VI, 4, — VIII, 82, 163, — X, 17, — XI, 24, — XII, 116,
— XIII, 20, 103, 144, — XIV, 50, 206, — XV, 26, — XVI,
22, 68, 75, 91, — XVII, 3, 20, — XVIII, 151, 152.

106.

Онај, ко не огради за пролазнике опасну јаму на месту које служи саобраћају, поступа нехатно и чини пропуст, због чега одговара за насталу штету. — При установљењу висине штете, коју претрпи жена смрћу њезина мужа, одлучан је онај приход, који је покојник имао на дан, када се десио случај, услед кога је наступила смрт. (Кс. у Н. Саду, Рев. I. 850-937.)

Ревизију тужитеља не уважава, а ревизију тужене делимично уважава и побијану пресуду позивнога суда делимично преиначује и позивном пресудом досуђених 300 динара месечно уд. И. П. снижава на 240 динара месечно, дочим у осталом делу ревизију тужене не уважава и у осталом делу побијану пресуду позивнога суда потврђује, те ревизијске трошкове међу парничним странкама узајамно укида.

Разлози: Против пресуде позивног суда уложила је тужитељица ревизију, у којој наводи, да је позивни суд морао приликом одмерања висине месечног издржавања узети у обзир само то; колико је у данашњим приликама потребно тужитељици за издржавање према њезином социалном положају и висине зараде пок. јој мужа, и да свота досуђена по позивном суду није у сразмери са губитком, који је смрћу свога мужа претрпела. Предлаже да се побијана пресуда позивног суда преиначи и тужена осуди да је дужна плаћати месечно 450 — динара у име доживотног издржавања и да јој плати ревизијске трошкове.

Тужена је пак поднела ревизију из ревизијских разлога из бр. 2 и 4 § 597 грпп. са предлогом да се побијана пресуда укине и цео предмет врати суду првога степена на поновно решавање.

Касациони суд испитујући пресуду позивног суда у границама одредаба § 598 грпп, нашао је да су ревизијски разлози како тужитељице, тако и тужене, изван ревизије тужене у погледу висине досуђеног издржавања, неосновани.

На име према чињеничком стању, које је установио позивни суд, а које је меродавно и за овај суд — будући је установљено без повреде формално-правних прописа и без недостатка у позивном поступку, јер налаз и мишљење вештака оцењује суд по свом слободном судском уверењу (368 грпп.) то позивни суд ако је стекао своје уверење већ на основу до тада изведених доказа, није дужан спроводити даље доказивање ни средством стручњака (§ 582 грпп.) — већ је дужан једино да поступи по прописима § 368 грпп, што је у конкретном случају и учињено — смрт покојнога И. П. наступила је услед пада пок. И. П. у неограђену јаму, чији је власник тужена, а поред јаме постоји стаза за пролазнике, дакле да је ова на месту које служи саобраћају, — да је опасна за пролазнике види се и из самог случаја, а и из решења града П.

Из напред наведених разлога била је дужност тужене, и без нарочитог позива или опомене од стране надлежне власти, да отклони опасност која прети пролазницима, тиме што је требала ту јаму оградити, јер је могућност несрећног случаја морала предвидети, када пак то није учинила, то је поступила нехатно и учинила пропуст, који је имао за последоцу смрт покојног И.

Како је пак правно привило да свако лице одговара за штету, коју је неком лицу навео било нехатом, било пропустом, то је тужена дужна да накнади штету, коју је тужитељица смрћу пок. И. претрпела — а за основу при установљењу висине отштете меродаван је онај приход, који је пок. имао на дан случаја

Пошто је пак према установљењу позивног суда приход покојнога И. изнашао месечно 1200 динара, а

породица се састоји из свега 3 члана (покојни, жена и једно млдб. дете), то узевши 50% ове своте, као своту која је била потребна и служила за издржавање жене и детета т. ј. 600 динара, од које 200 динара има да се одбије за издржавање млдб. Андрије, то би остало за издржавање тужитељице, жене пок. месечно 400 динара. Но како удова ужива месечну пензију у износу од 161 динара, то се ова свота има одбити од напред речених 400 динара, па је стога Касациони суд уд. И. П. досудио 240 динара у место по призивном суду установљених 300 динара.

Наводе тужене изнесене у одговору на ревизију а који се односе на лични и породични додатак тужитељице као и препис уверења Дунавске финансијске Дирекције, Касациони суд није могао узети у обзир, јер су то новуми, који се према ставу 2 § 598 грпп. не могу узети у обзир, а није довољно изнети да некоме нешто по закону припада, већ се има утврдити, да ли те своте онај коме оне припадају, стварно и прима.

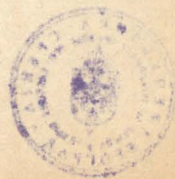
Стога је а из напред наведених разлога, ваљало ревизију тужене само делимично у погледу висине издржавања уд. И. П. уважити, и ревизију тужитељице уд. И. П. одбити, и побијану пресуду у осталом потврдити.

Пошто је пак ревизија тужене само у незнатном делу уважена, то је Касациони Суд ревизијске трошкове, а на основу §§ 153 и 145 грпп. међусобно пребио.

Нови Сад, 6 октобра 1938 године.

107.

Грунтови власник може тражити укидање имовне заједнице. Тужени не може подићи приговор, да је тужитељ фиктивним уговором дошао до права власништва, јер тужени, који није уговорна странка, не може побијати уговор склопљен међу тужитељем и трећим лицем. — Право становања спречава укидање имовне заједнице путем јавне продаје (Кс. у Н. Саду, Г. 157-934.)

Касациони суд у Новом Саду услед ревизионе молбе тужитељеве разрешава пресуду призивног суда и упућује тај суд на даљи поступак и доношење нове одлуке, у којој има да се реши и питање, која ће од странака сносити трошкове ревизионог поступка, који се установљавају за тужитеља у своти од 850 динара а за туженог у своти од 881 динар.

Разлози: Тужитељ се жали против пресуде Апелационог суда, што је суд одбио његову тужбу ради укидања имовне заједнице, са разлога, да је купопродајни уговор који је тужитељ склопио са продавцем фиктиван. Пориче да је уговор фиктиван, и да не би имао права тражити раздеобу заједнице, када је грунтовним изводом доказао, да је у половици грунтовни власник некретнине.

Ова је жалба основана. Тужитељ је доказао изводом из грунтовнице, да је грунтовни власник у половици спорне некретнине; на основу чега је имао права тражити раздеобу исте. Суд није имао основа, на приговор, туженога присилити на то, да исказе, на основу какве титуле је стекао право власништва, јер тужени није уговарајућа странка, и нема права на побијање уговора, склопљенога међу другим странкама. Услед тога требало је ревизионој молби тужитељевој у том питању места дати и нападнуту пресуду у том погледу мењати.

Но како је тужени у свом припремном спису изнео и тај приговор, да је продавац задржао право становања у продатој кући, а о томе суд није расправљао нити се то види из приложенога грун. извода, који је тужби приложен, ваљало је нападнуту пресуду укинути и ствар вратити првостепеном суду на даљи поступак и доношење нове одлуке.

Нови Сад, 16 јануара 1939 године.

108.

Постоји потврђујућа пресуда и онда, када призивни суд пресуду првога суда преиначи само о парничним трошковима. (Кс. у Н. Саду, Рев. II. 258-935.)

Чл. 1. ст. 1/38

по тражењу кога трећег лица, а најмодавац у року од три дана после извршења ове наредбе пријави своје право суду. Заложно право остаје на снази и онда, ако су ствари уклоњене противно вољи најмодавца, а он у року од три дана после уклањања ствари тражи код суда пленидбени попис

2) Кад се најмопримац исели, или се ствари развлаче, а најамнина није ни плаћена нити обезбеђена, онда најмодавац може ствари на своју опасност задржати али ипак мора за три дана затражити пленидбени попис или ствари изнети. Пленидбени попис може се тражити и без претпоставака наведених у првој реченици, кад се поднесе тужба због неплаћене најамнине.

3) Закуподавцу земљишта припада у истом обиму са истим учинком заложно право на стоци, која се на закупном добру налази, и на привредном оруђу и плодовима који су још на добру.

4) За дозволу пленидбеног пописа надлежан је суд код кога је поднета тужба због најамнине (закупнине), а ако тужба још није поднета, срески суд, у чијем се поручју налази предмет најма (закупа). Пленидбени попис извршиће се сходно прописима § 213 Извршног поступка,

Члан 4.

Ова уредба добија обавезну снагу истога дана када добија обавезну снагу Закон о извршењу и обезбеђењу од 9 јула 1930 године.

Београд, 4 јуна 1937 године.

Министар правде,

Др. Н. СУБОТИЋ, с. р.

Претседништво Минист. света

М. С. број 410. Решено:
у Београду, 4 јуна 1937 год.

(Службене новине број 131-XXXIX од 14 јуна 1937 године).

Претседник Минист. савета и
минист. иностраних послова,

Др. М. СТОЈАДИНОВИЋ, с. р.

(Следују потписи
осталих министра)

Изашла је из штампе:

**Св. 2. Мале збирке судске праксе,
у којој је отштампана:**

Судска пракса из брачно имовног права

Саставио:

Др. Ника Игњатовић,
Касациони судија у Н. Саду.

Цена 10 динара.

У пажњу гг. претплатницима.

Када отварамо претплату за XIX. годину, саопштавамо, да је претплата за 1939 год. за судове, судије, судијске и адвокатске приправнике Дин. 60—, док за остале претплатнике претплата остаје и надаље Дин. 120. Претплата се може слати или на адресу Уредништва или на чековни рачун бр. 51.660.

Умољавамо гг. претплатнике, да нам претплату пошаљу одма у почетку године, пошто је наш лист упућен једино на претплату.

Овим путем поново позивамо оне наше п. претплатнике, који на супрот многобројних опомена још ни до данас нису исплатили претплату за раније године — а има их и таквих који 5—8 година нису платили претплату — да то изволе учинити у што краћем року, јер ћемо им иначе морати обуставити даље слање листа, а поред тога остварити своју тражбину судским путем.

Објављујемо и то, да се код Уредништва још могу добити „Збирке“ из год. 1925, 1926, 1928—1931, 1934—1938, и то свако годиште по 100 динара. Судије, судијски и адвокатски приправници ова ранија годишта — док их још има на складишту могу добити у пола цене.

Нови Сад, 15 априла 1939 год.

Уредништво „ЗБИРКЕ“
НОВИ САД

Др. Илије Огњановића 18.

Телефон 24-98.

Чек. рачун 51.660.